

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-03-27
Besvaras senast
2024-04-12

Till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2023/24:659 Åtgärder mot bankers övervinster

De svenska storbankerna gjorde miljardvinster 2023 och lämnade stora utdelningar till sina aktieägare. De största bankerna – Nordea, Handelsbanken, SEB och Swedbank – såg sina vinster öka med i snitt cirka 40 procent när de höjde utlåningsräntorna och lät inlåningsräntorna ligga kvar på låga nivåer. Som ett resultat kunde de fyra bankerna tillsammans dela ut över 120 miljarder kronor till sina ägare från 2023 års resultat.

Samtidigt som bankerna vunnit på det ekonomiska läget har hushållen hamnat i en allt tuffare sits. Reallönesänkningar i kombination med en ökad prisnivå har satt press på många familjer, och en tredjedel av hushållen kämpar i dag med att få ihop ekonomin. En stor del av kostnadsökningen kommer från högre räntor, något som uppmärksammas i Finansinspektionens (FI) nya bolånerapport. FI ser att de hushåll som tagit nya bolån i snitt lägger 18 procent av sin disponibla inkomst på räntor och amorteringar, en ökning med över 60 procent mot åren 2017–2021. Var tionde hushåll lägger minst 28 procent av sin disponibla inkomst på räntor och amorteringar.

En drivkraft till bankernas övervinster är den låga konkurrensen på finansmarknaden. Mot bakgrund av det allvarliga ekonomiska läget har Socialdemokraterna därför lagt fram flera åtgärder för att öka konkurrensen inom banksektorn och stötta hushållen. Vi har föreslagit nya verktyg för SBAB så att de mer effektivt ska kunna konkurrera med de privata bankerna och erbjuda bättre tjänster åt sina kunder. Bland annat vill vi att SBAB ska erbjuda löne- och transaktionskonton så att de kan fungera som helhetslösning för sina kunder, att SBAB ges nya ägardirektiv och att bankens avkastningskrav ses över. Vi har även lagt fram ytterligare förslag för att öka konkurrensen inom banksektorn och stötta hushållen, bland annat en tillfällig skatt på övervinsterna från bankernas räntenetton och att göra det lättare att byta bank.

Det räcker inte att – som regeringen gör – säga att det sticker i ögonen med de höga vinsterna, utan man måste presentera lämpliga åtgärder för att underlätta för konsumenterna, exempelvis genom att tillåta nya verktyg för statliga SBAB.

Mot denna bakgrund vill jag fråga finansminister Elisabeth Svantesson följande:

1. Hur avser ministern och regeringen att utnyttja statliga SBAB för att stärka konsumenternas position i det tuffa ekonomiska läge som nu råder?
2. Vilka åtgärder avser ministern och regeringen att vidta i övrigt för att underlätta för de hushåll som kämpar med ökade kostnader och högre räntor?

.....

Mikael Damberg (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch